

ZÁKON ČESKÉ NÁRODNÍ RADY O POJISTNÉM NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A PŘÍSPĚVKU NA STÁTNÍ POLITIKU ZAMĚŠTNANOSTI

Česká národní rada se usnesla na tomto zákoně:

§ 1

Tento zákon upravuje pojistné na sociální zabezpečení, které zahrnuje pojistné na důchodové pojištění a pojistné na nemocenské pojištění, a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (dále jen "pojistné").

§ 2

Pojistné je příjmem státního rozpočtu. Příjmem státního rozpočtu jsou též penále (§ 20), přírážka k pojistnému na sociální zabezpečení (§ 21) a pokuty (§ 22) ukládané podle tohoto zákona. Pojistné na důchodové pojištění se vede na samostatném účtu státního rozpočtu a v zákonu o státním rozpočtu se uvádí jako samostatná položka příjmů státního rozpočtu.

§ 3 Poplatníci pojistného

(1) Pojistné jsou povinni platit tyto poplatníci:

- a) organizace, jimiž se pro účely tohoto zákona rozumějí právnické nebo fyzické osoby, které zaměstnávají více než 25 zaměstnanců, anebo sice méně, avšak evidenci mezd pro ně vede jiná fyzická nebo právnická osoba, která zaměstnává více než 25 zaměstnanců,
- b) malé organizace, jimiž se pro účely tohoto zákona rozumějí právnické nebo fyzické osoby, které zaměstnávají alespoň jednoho zaměstnance a nesplňují podmínky uvedené pod písmenem a),
- c) zaměstnanci, jimiž se pro účely tohoto zákona rozumějí
 1. zaměstnanci v pracovním poměru; za zaměstnance v pracovním poměru se pro účely tohoto zákona považuje též osoba činná v poměru, který má obsah pracovního poměru, avšak pracovní poměr nevznikl, neboť nebyly splněny všechny podmínky stanovené pracovními předpisy pro jeho vznik,
 2. zaměstnanci činní na základě dohody o pracovní činnosti,
 3. členové družstev, jestliže mimo pracovní vztah vykonávají pro družstvo práci, za kterou jsou jim odměňováni,
 4. společníci a jednatelé společnosti s ručením omezeným a komanditisté komanditní společnosti, jestliže mimo pracovní vztah vykonávají pro ni práci, za kterou jsou touto společností odměňováni,
 5. soudci,
 6. poslanci Poslanecké sněmovny a senátoři Senátu Parlamentu a poslanci Evropského parlamentu, zvolení na území České republiky,
 7. členové zastupitelstev územních samosprávných celků, jestliže jsou jim vypláceny odměny jako členům zastupitelstev územních samosprávných celků, kteří tyto funkce vykonávají jako uvolnění,
 8. členové vlády, prezident, viceprezident a členové Nejvyššího kontrolního úřadu, členové Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, členové Rady Ústavu pro studium totalitních režimů, členové Rady Ústavu pro studium totalitních režimů, členové Rady Českého telekomunikačního úřadu, finanční arbitř, zástupce finančního arbitra, Veřejný ochránce práv a zástupce Veřejného ochránce práv,
 9. dobrovolní pracovníci pečovatelské služby,
 10. pěstouni, kteří vykonávají pěstounskou péči v zařízeních pro výkon pěstounské péče podle zvláštního právního předpisu^{1c)}, nebo kterým je za výkon pěstounské péče vyplácena odměna náležející pěstounovi ve zvláštních případech podle zvláštního právního předpisu^{1d)},
 11. osoby zařazené k pravidelnému výkonu prací ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vazbě,
 13. pracovníci v pracovním vztahu uzavřeném podle cizích právních předpisů,

pokud jsou účastníkem nemocenského pojištění podle předpisů o nemocenském pojištění;¹⁾ za zaměstnance se považuje též občan, jemuž po skončení zaměstnání zakládajícího účast na nemocenském pojištění byly zúčtovány příjmy z tohoto zaměstnání, které jsou započítatelné do vyměřovacího základu podle § 5 odst. 1 až 4.

(2) Osoby samostatně výdělečně činné jsou povinny platit pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pokud jsou účastníkem důchodového pojištění podle předpisů o důchodovém pojištění,²⁾ a za podmínek stanovených tímto zákonem též zálohy na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti; osoby samostatně výdělečně činné jsou povinny platit pojistné na nemocenské pojištění, pokud jsou účastníkem nemocenského pojištění podle předpisů o sociálním zabezpečení.⁵¹⁾ Kdo se považuje za osobu samostatně výdělečně činnou a kdy se samostatná výdělečná činnost považuje za hlavní samostatnou výdělečnou činnost a za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, stanoví zákon o důchodovém pojištění.⁵²⁾

(3) Osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění⁵³⁾ jsou za dobu dobrovolné účasti na důchodovém pojištění povinny platit pojistné na důchodové pojištění.

§ 4 Pojistné

Výše pojistného se stanoví procentní sazbou z vyměřovacího základu zjištěného za rozhodné období.

Vyměřovací základ

§ 5

(1) Vyměřovacím základem zaměstnance je úhrn příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob podle zákona o daních z příjmů³⁾ a nejsou od této daně osvobozeny a které mu zaměstnavatel zúčtoval v souvislosti se zaměstnáním, které zakládá účast na nemocenském nebo důchodovém pojištění. **Zúčtovaným příjmem se pro účely věty první rozumí plnění, které bylo v peněžní nebo nepeněžní formě nebo formou výhody poskytnuto zaměstnavatelem zaměstnanci nebo předáno v jeho prospěch, popřípadě připsáno k jeho dobru anebo spočívá v jiné formě plnění prováděné zaměstnavatelem za zaměstnance.**

(2) Do vyměřovacího základu zaměstnance se z příjmů uvedených v odstavci 1 nezahrnují tyto příjmy:

- a) náhrada škody podle zákoníku práce,
- b) odstupné a další odstupné, odchodné a odbytné poskytovaná na základě zvláštních právních předpisů⁴⁾ **a odměna při skončení funkčního období náležející podle zvláštních právních předpisů^{4a)},**
- c) věrnostní přídavek horníků⁵⁾,
- d) odměny vyplácené podle zákona o vynálezech a zlepšovacích návrzích⁶⁾, pokud vytvoření a uplatnění vynálezu nebo zlepšovacích návrhu nemělo souvislost s výkonem zaměstnání,
- e) jednorázová sociální výpomoc poskytnutá zaměstnanci k překlenutí jeho mimořádně obtížných poměrů vzniklých v důsledku živelní pohromy, požáru, ekologické nebo průmyslové havárie nebo jiné mimořádně závažné události,
- f) **plnění, které bylo poskytnuto poživateli starobního nebo plného invalidního důchodu po uplynutí jednoho roku ode dne skončení zaměstnání.**

(3) Do vyměřovacího základu zaměstnance se zahrnuje kromě příjmů uvedených v odstavci 1 odměna ve zvláštních případech vyplácená pěstounům podle zákona o státní sociální podpoře⁷⁾, mzdové nároky zaměstnanců vyplácené úřadem práce podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů se považují za příjmy zúčtované zaměstnavatelem zaměstnanci, a to v rozsahu, ve kterém je zaměstnavatel zaměstnancům nezúčtoval.

(4) Vyměřovacím základem pracovníka v pracovním vztahu uzavřeném podle cizích právních předpisů [§ 3 odst. 1 písm. c) bod 14] je úhrn příjmů zúčtovaných mu organizací nebo malou organizací v souvislosti s tímto pracovním vztahem, který mu zakládá účast na nemocenském pojištění, **a to ve výši, ve které jsou nebo by byly předmětem daně z příjmů fyzických osob podle zákona o daních z příjmů³⁾** s výjimkou příjmů, které tomuto pracovníku nahrazují výdaje jím za zaměstnavatele vynaložené v souvislosti s tímto pracovním vztahem nebo škodu vzniklou v souvislosti s tímto pracovním vztahem, **a příjmů uvedených v odstavci 2 písm. e) a f).**

(5) Je-li zaměstnanci vyplácen příjem v cizí měně, přepočte se na českou měnu kurzem devizového trhu stanoveným Českou národní bankou, který platí k poslednímu dni kalendářního měsíce, za který se pojistné odvádí. Pro přepočet měn, u nichž Česká národní banka nevyhlašuje tento kurz, se použije kurz této měny obvykle používaný bankami v České republice ke dni uvedenému ve větě první; tyto banky jsou povinny na žádost zaměstnavatele a okresní správy sociálního zabezpečení tento kurz sdělit. Kurz, který zaměstnavatel použil podle věty první a druhé, je povinen vést ve svých záznamech pro stanovení a odvod pojistného.

(6) Vyměřovacím základem organizace a malé organizace je částka odpovídající úhrnu vyměřovacích základů jejich zaměstnanců.

§ 5a

(1) Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je částka, kterou si určí, ne však méně než 35 % příjmu ze samostatné výdělečné činnosti před rokem 2004, 40 % příjmu ze samostatné výdělečné činnosti v roce 2004, 45 % příjmu ze samostatné výdělečné činnosti v roce 2005 a od roku 2006 50 % příjmu ze samostatné výdělečné činnosti, a to po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení. Vykonávala-li osoba samostatně výdělečně činná v kalendářním roce hlavní samostatnou výdělečnou činnost i vedlejší samostatnou výdělečnou činnost a za dobu, po kterou vykonávala vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, není účastna důchodového pojištění, považuje se za příjem ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení poměrná část tohoto příjmu; tato část se určí tak, že se příjem ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení vydělí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla aspoň po část měsíce vykonávána samostatná výdělečná činnost, a výsledná částka se vynásobí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla aspoň po část měsíce vykonávána hlavní samostatná výdělečná činnost. Za výkon samostatné výdělečné činnosti a hlavní samostatné výdělečné činnosti se pro účely věty druhé nepovažuje kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc osoba samostatně výdělečně činná měla nárok na nemocenské z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných, popřípadě pobírala takové nemocenské, vykonávala službu v ozbrojených silách (civilní službu) nebo pobírala peněžitou pomoc v mateřství (peněžitou pomoc) z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných; kalendářním měsícem se pro účely věty druhé před středním rokem i jeho část, po kterou osoba samostatně výdělečně činná vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, pokud výkon této činnosti netrval po celý kalendářní měsíc. Příjmy ze samostatné

výdělečné činnosti a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení se pro účely tohoto zákona posuzují podle zvláštního zákona;⁵⁴⁾ za příjem ze samostatné výdělečné činnosti se pro účely tohoto zákona považuje též příjem osoby samostatně výdělečně činné dosažený výkonem samostatné výdělečné činnosti, i když se tento příjem pro účely daně z příjmů fyzických osob považuje za příjem ze závislé činnosti⁵⁵⁾ nebo ostatní příjem.⁵⁶⁾ Za příjem ze samostatné výdělečné činnosti se u osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem daně z příjmů stanovené paušální částkou podle zvláštního právního předpisu,^{56a)} považuje, jde-li o příjmy z činnosti podléhající dani z příjmů stanovené paušální částkou, předpokládaný příjem a za výdaje vynaložené na jeho dosažení, zajištění a udržení se považují předpokládané výdaje za takový rok. U osoby samostatně výdělečně činné účtující v hospodářském roce se příjem ze samostatné výdělečné činnosti a výdaje vynaložené na jeho dosažení, zajištění a udržení zúčtované v hospodářském roce zahrnují do kalendářního roku, do kterého jsou vykazovány pro účely daně z příjmů. U osoby samostatně výdělečně činné, která vede účetnictví,⁵⁷⁾ společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti se pro účely tohoto zákona za příjem ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení považuje základ daně z příjmů⁵⁸⁾ z této činnosti.

(2) Vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti činí nejméně, vykonávala-li osoba samostatně výdělečně činná v kalendářním roce

- a) jen hlavní samostatnou výdělečnou činnost, součin nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle § 14 odst. 6 věty první a platného pro kalendářní rok, za který se stanoví vyměřovací základ, a počtu kalendářních měsíců tohoto kalendářního roku, v nichž byla hlavní samostatná výdělečná činnost vykonávána aspoň po část kalendářního měsíce. Do tohoto počtu kalendářních měsíců se nezahrnují kalendářní měsíce, v nichž po celý kalendářní měsíc osoba samostatně výdělečně činná vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou činnost měla nárok na nemocenské z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných, popřípadě pobírala takové nemocenské, vykonávala službu v ozbrojených silách (civilní službu) nebo pobírala peněžitou pomoc v mateřství (peněžitou pomoc) z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných; kalendářním měsícem se pro účely části věty před středníkem rozumí i jeho část, po kterou osoba samostatně výdělečně činná vykonávala hlavní samostatnou výdělečnou činnost, pokud výkon této činnosti netrval po celý kalendářní měsíc,
- b) jen vedlejší samostatnou výdělečnou činnost a za dobu výkonu této činnosti je účastna důchodového pojištění, součin nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle § 14 odst. 6 věty druhé a platného pro kalendářní rok, za který se stanoví vyměřovací základ, a počtu kalendářních měsíců tohoto kalendářního roku, v nichž byla vedlejší samostatná výdělečná činnost vykonávána aspoň po část kalendářního měsíce. Do tohoto počtu kalendářních měsíců se nezahrnují kalendářní měsíce, v nichž po celý kalendářní měsíc osoba samostatně výdělečně činná vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost měla nárok na nemocenské z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných, popřípadě pobírala takové nemocenské, vykonávala službu v ozbrojených silách (civilní službu) nebo pobírala peněžitou pomoc v mateřství (peněžitou pomoc) z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných; kalendářním měsícem se pro účely části věty před středníkem rozumí i jeho část, po kterou osoba samostatně výdělečně činná vykonávala vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, pokud výkon této činnosti netrval po celý kalendářní měsíc. U poživatele starobního nebo plného invalidního důchodu se pro účely tohoto zákona dobou pobírání nemocenského z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných rozumí též doba pracovní neschopnosti po uplynutí podpůrní doby pro poskytování nemocenského stanovené předpisy nemocenského pojištění,
- c) hlavní samostatnou výdělečnou činnost i vedlejší samostatnou výdělečnou činnost a za dobu výkonu vedlejší samostatné výdělečné činnosti je účastna důchodového pojištění, součet dílčího vyměřovacího základu z hlavní samostatné výdělečné činnosti a dílčího vyměřovacího základu z vedlejší samostatné výdělečné činnosti nebo součet dílčího vyměřovacího základu z hlavní samostatné výdělečné činnosti a poměrné části vyměřovacího základu z příjmu z vedlejší samostatné výdělečné činnosti; přitom za nejnižší vyměřovací základ se považuje vyšší z těchto součtů. Dílčí vyměřovací základ z hlavní samostatné výdělečné činnosti se zjistí jako součin nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle § 14 odst. 6 věty první a počtu kalendářních měsíců, v nichž aspoň po část měsíce byla vykonávána hlavní samostatná výdělečná činnost; do tohoto počtu kalendářních měsíců se nezahrnují kalendářní měsíce uvedené v písmenu a) větě druhé. Dílčí vyměřovací základ z vedlejší samostatné výdělečné činnosti se zjistí jako součin nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle § 14 odst. 6 věty druhé a počtu kalendářních měsíců, v nichž aspoň po část měsíce byla vykonávána vedlejší samostatná výdělečná činnost; do tohoto počtu kalendářních měsíců se nezahrnují kalendářní měsíce uvedené v písmenu b) větě druhé a třetí. Poměrná část vyměřovacího základu z příjmu z vedlejší samostatné výdělečné činnosti se určí procentní sazbou uvedenou v odstavci 1 větě první tak, že se příjem ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení dosažený v kalendářním roce vydělí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla aspoň po část měsíce vykonávána samostatná výdělečná činnost, a výsledná částka se vynásobí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla aspoň po část měsíce vykonávána vedlejší samostatná výdělečná činnost; ustanovení § 5a odst. 1 věty třetí platí zde obdobně.

(3) Vyměřovací základ stanovený podle odstavců 1 a 2 může činit nejvýše 486 000 Kč; tato částka se sníží o částku 40 500 Kč za každý kalendářní měsíc uvedený v odstavci 2 písm. a) větě druhé a písm. b) větě druhé a třetí a za každý kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc nebyla vykonávána samostatná výdělečná činnost.

(4) Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na nemocenské pojištění je částka stanovená jako měsíční vyměřovací základ podle § 14 odst. 2, 4 až 6.

Vyměřovacím základem osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění pro stanovení výše pojistného na důchodové pojištění je částka, kterou si určí, nejméně však měsíčně částka, do níž se započítává plně část osobního vyměřovacího základu pro stanovení výpočtového základu pro vyměření důchodu z důchodového pojištění,⁵⁹⁾ platná k 1. lednu kalendářního roku, ve kterém se pojistné na důchodové pojištění platí.

§ 5c

Vyměřovací základy podle § 5 až 5b se zaokrouhlují na celé koruny směrem nahoru.

§ 6 Rozhodné období

(1) Rozhodným obdobím, z něhož se zjišťuje vyměřovací základ, je kalendářní měsíc, za který se pojistné platí, pokud se dále nestanoví jinak.

(2) U osoby samostatně výdělečně činné je rozhodným obdobím, z něhož se zjišťuje vyměřovací základ pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, kalendářní rok, za který se toto pojistné a příspěvek platí.

§ 7 Sazby pojistného

(1) Sazby pojistného z vyměřovacího základu činí:

- a) u organizace a malé organizace 26 %, z toho 3,3 % na nemocenské pojištění, 21,5 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti,
- b) u zaměstnanců 8 %, z toho 1,1 % na nemocenské pojištění, 6,5 % na důchodové pojištění a 0,4 % na státní politiku zaměstnanosti,
- c) u osob samostatně výdělečně činných 29,6 % na důchodové pojištění a na státní politiku zaměstnanosti, z toho 28 % na důchodové pojištění a 1,6 % na státní politiku zaměstnanosti, a 4,4 % na nemocenské pojištění,
- d) u osob dobrovolně účastných důchodového pojištění 28 % na důchodové pojištění.

(2) Pro stanovení pojistného na důchodové pojištění, které platí osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění za období předcházející kalendářnímu roku, ve kterém toto pojistné platí, se použije sazba pojistného platná k 1. lednu kalendářního roku, ve kterém se pojistné na důchodové pojištění platí.

(3) Pojistné se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

Odvod pojistného

§ 8

(1) Organizace a malá organizace je povinna odvádět i pojistné, které je povinen platit zaměstnanec. Pojistné odvedené za zaměstnance srazí organizace nebo malá organizace z jeho příjmů, které mu zúčtovala. Za kalendářní měsíc, ve kterém zaměstnanec má započitatelný příjem, avšak nelze z něho srazit pojistné z důvodu, že tento příjem není v peněžní formě, srazí organizace nebo malá organizace pojistné z příjmů v peněžní formě zúčtovaných zaměstnanci v nejbližších kalendářních měsících.

(2) Organizace a malá organizace je povinna sama vypočítat pojistné, které je povinna odvádět.

§ 9

(1) Organizace odečte úhrn zúčtovaných dávek nemocenského pojištění od pojistného, které je povinna odvádět, a rozdíl odvede na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.

(2) Částka pojistného podle odstavce 1 se platí za jednotlivé kalendářní měsíce a je splatná v den, který je v organizaci určen pro výplatu mezd a platů za příslušný měsíc. V organizacích, kde je výplata mezd a platů rozložena na různé dny, je dnem splatnosti pojistného poslední den této výplaty za uplynulý kalendářní měsíc. Vyplácí-li se v organizaci mzda za kratší než měsíční období,^{59a)} je pojistné za kalendářní měsíc splatné v bezprostředně následujícím kalendářním měsíci, a to v prvním dni výplaty mzdy. Není-li tento den určen, je pojistné splatné nejpozději do osmi dnů po uplynutí kalendářního měsíce, za nějž se odvádí. Změní-li organizace den, který je určen pro výplatu mezd a platů, tak, že určí den pozdější, je povinna písemně oznámit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení tuto změnu nejpozději jeden den před původním dnem výplaty mezd a platů; nesplní-li organizace tuto povinnost, má se za to, že ke změně dne určeného v organizaci pro výplatu mezd a platů nedošlo. Jde-li o pojistné sražené zaměstnanci podle § 8 odst. 1 věty třetí, je toto pojistné splatné ve lhůtách určených podle věty první až čtvrté v kalendářním měsíci, který následuje po měsíci, ve kterém byl zaměstnanci zúčtován příjem, z něhož se pojistné srazí.

(3) Ve lhůtě uvedené v odstavci 2 předloží organizace příslušné okresní správě sociálního zabezpečení přehled o zúčtovaných dávkách nemocenského pojištění, o výši vyměřovacího základu, o výši pojistného, které je povinna odvádět, a o rozdílu mezi pojistným a zúčtovanými dávkami nemocenského pojištění s uvedením dne platby tohoto rozdílu a čísla účtu, z něhož byla platba rozdílu provedena.

(4) Je-li úhrn zúčtovaných dávek nemocenského pojištění vyšší než pojistné, které je organizace povinna odvést, požádá organizace příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení o úhradu rozdílu. Příslušná okresní správa sociálního zabezpečení je povinna uhradit rozdíl do osmi dnů od obdržení žádosti o úhradu a přehledu údajů podle odstavce 3.

§ 10

Malá organizace je povinna odvést pojistné za kalendářní měsíc na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení¹⁷⁾ v den, který určila pro výplatu mezd a platů za příslušný měsíc. V malé organizaci, kde je výplata mezd a platů rozložena na různé dny, je dnem splatnosti pojistného poslední den této výplaty za uplynulý kalendářní měsíc. Není-li tento den určen, je pojistné splatné nejpozději do osmi dnů po uplynutí kalendářního měsíce, za nějž se odvádí. Ve lhůtě uvedené v předchozích větách předloží malá organizace příslušné okresní správě sociálního zabezpečení¹⁷⁾ přehled o vyměřovacích základech u jednotlivých zaměstnanců za rozhodné období a údaj o úhrnné výši pojistného s uvedením dne platby pojistného a čísla účtu, z něhož byla platba provedena. Ustanovení § 9 odst. 2 věty čtvrté a páté platí zde obdobně.

§ 11

Organizace nebo malá organizace, ve které je odsouzený zařazen k výkonu prací, je povinna odvádět za každý kalendářní měsíc příslušné věznicí spolu se mzdou za práci odsouzeného i pojistné, které je povinna platit [§ 7 odst. 1 písm. a)]. Věznice odečte úhrn dávek nemocenského pojištění vyplacených odsouzeným od pojistného, které je povinna za odsouzené odvádět (§ 8 odst. 1) a ve lhůtě uvedené v § 9 odst. 2 odvede částku pojistného na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení. Ustanovení § 9 odst. 3 a 4 platí obdobně.

§ 12

(1) Na právního nástupce organizace nebo malé organizace přechází povinnost platit pojistné za dobu nejvýše 10 roků nazpět ode dne, kdy se stal právním nástupcem. Příslušná okresní správa sociálního zabezpečení¹⁸⁾ je povinna na žádost takového právního nástupce vykázat evidovanou výši dlužného pojistného.

(2) Zemře-li osoba samostatně výdělečně činná, může dlužné pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti zaplatit osoba, která uplatňuje nárok na důchod z důchodového pojištění z důvodu úmrtí osoby samostatně výdělečně činné; to platí obdobně pro dlužné pojistné na důchodové pojištění, zemře-li osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění.

(3) Pojistné, které dluží obchodní společnost, může zaplatit též společník obchodní společnosti anebo člen statutárního orgánu nebo dozorčí rady této společnosti; to platí též pro osobu, která byla tímto společníkem nebo členem.

§ 13

(1) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna odvádět pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na nemocenské pojištění na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.¹⁹⁾

(2) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna platit za podmínek dále stanovených buď pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, nebo zálohy na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (dále jen "zálohy na pojistné") a doplatek na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen "doplatek na pojistném").

§ 13a

(1) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna platit zálohy na pojistné

- a) za kalendářní měsíc, ve kterém se přihlásila k účasti na důchodovém pojištění v kalendářním roce podle § 10 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění, a za kalendářní měsíce následující po tomto měsíci, pokud vykonává vedlejší samostatnou výdělečnou činnost; povinnost platit zálohy na pojistné na základě této přihlášky trvá naposledy za kalendářní měsíc, který předchází kalendářnímu měsíci, ve kterém byl nebo měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok, ve kterém se osoba samostatně výdělečně činná přihlásila k účasti na důchodovém pojištění,
- b) za kalendářní měsíc, ve kterém byl nebo měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok, ve kterém dosáhla příjmu ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení ve výši zakládající účast na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění, a za kalendářní měsíce následující po tomto měsíci, pokud vykonává vedlejší samostatnou výdělečnou činnost; povinnost platit zálohy na pojistné na základě dosažení příjmu po odpočtu výdajů v uvedené výši trvá naposledy za kalendářní měsíc, který předchází kalendářnímu měsíci, ve kterém byl nebo měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok následující po kalendářním roce, ve kterém osoba samostatně výdělečně činná dosáhla příjmu po odpočtu výdajů ve výši zakládající účast na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění, nebo

c) za kalendářní měsíc, ve kterém vykonává hlavní samostatnou výdělečnou činnost.

(2) Pokud se osoba samostatně výdělečně činná přihlásila k účasti na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění v době, kdy je ještě povinna platit zálohy na pojistné podle odstavce 1, platí zálohy na pojistné na základě přihlášky k účasti na důchodovém pojištění podle odstavce 1 písm. a) až po uplynutí období, za které je povinna platit zálohy na pojistné podle odstavce 1 písm. b).

(3) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna platit zálohy na pojistné podle předchozích odstavců naposledy za kalendářní měsíc, v němž nastaly skutečnosti uvedené v § 10 odst. 6 větě druhé zákona o důchodovém pojištění.

(4) Pokud osobě samostatně výdělečně činné, která byla povinna platit zálohy na pojistné podle odstavce 1 písm. b), zanikla v kalendářním roce tato povinnost proto, že nastaly skutečnosti uvedené v § 10 odst. 6 větě druhé zákona o důchodovém pojištění, a osoba samostatně výdělečně činná poté v tomto roce zahájila samostatnou výdělečnou činnost, je povinna platit zálohy na pojistné ve výši, jako kdyby k zániku této povinnosti nedošlo; povinnost platit zálohy na pojistné přitom vzniká za kalendářní měsíc, ve kterém osoba samostatně výdělečně činná zahájila samostatnou výdělečnou činnost.

(5) Osoba samostatně výdělečně činná, která se přihlásila podle § 10 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění k účasti na důchodovém pojištění za kalendářní rok až po jeho uplynutí a nebyla povinna platit zálohy na pojistné za tento rok podle odstavce 1 písm. b), může zaplatit jednorázově zálohy na pojistné za tento rok, a to až do podání přehledu o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za tento rok.

(6) Zálohy na pojistné, které byly zaplacený, aniž byla dána povinnost je platit, se považují pro účely stanovení přeplatku na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen "přeplatek na pojistném na důchodové pojištění") nebo doplatku na pojistném (§ 14 odst. 10 a 11) za zálohy na pojistné, pokud osoba samostatně výdělečně činná nepožádala o jejich vrácení před podáním přehledu podle § 15 odst. 1; požádala-li o jejich vrácení, považují se za přeplatek na pojistném na důchodové pojištění. Ustanovení předchozí věty se nevztahuje na zálohy na pojistné podle odstavce 5.

(7) Osobě samostatně výdělečně činné, která předloží příslušné okresní správě sociálního zabezpečení protokol o ústním jednání o platbě daně z příjmů paušální částkou, jehož součástí je rozhodnutí vyhlášené při jednání obsahující předpokládanou výši příjmů, předpokládanou výši výdajů, výši daně a období, kterého se týká, (dále jen "protokol o platbě daně z příjmů paušální částkou") podle zvláštního právního předpisu^{19a)} v průběhu kalendářního roku, ve kterém se stala poplatníkem daně z příjmů paušální částkou, zaniká na základě její písemné žádosti povinnost platit zálohy na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, jestliže vykonává samostatnou výdělečnou činnost uvedenou v odstavci 8 a rozdíl mezi výší předpokládaných příjmů a předpokládaných výdajů ze samostatné výdělečné činnosti za takový rok nezakládá účast na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění a osoba samostatně výdělečně činná nepodala přihlášku k účasti na důchodovém pojištění za takový rok; povinnost platit zálohy zaniká v uvedeném případě od kalendářního měsíce, ve kterém příslušná správa sociálního zabezpečení obdržela od osoby samostatně výdělečně činné písemnou žádost.

(8) Pro účely placení záloh na pojistné se osoba samostatně výdělečně činná považuje za osobu samostatně výdělečně činnou vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost

a) v kalendářním měsíci, ve kterém po celý měsíc trvaly skutečnosti uvedené v § 9 odst. 6 písm. b) až f) zákona o důchodovém pojištění, popřípadě, nebyla-li samostatná výdělečná činnost vykonávána po celý kalendářní měsíc, trvaly-li tyto skutečnosti současně po tu část kalendářního měsíce, po kterou byla vykonávána samostatná výdělečná činnost,

b) v období od kalendářního měsíce, ve kterém byl nebo měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok, ve kterém osoba samostatně výdělečně činná vykonávala činnost zakládající účast na nemocenském pojištění zaměstnanců nebo na nemocenské péči a příjem z této činnosti činí alespoň dvanáctinásobek minimální mzdy zaměstnance v pracovním poměru odměňovaného měsíční mzdou, která platí k 1. lednu tohoto kalendářního roku, do kalendářního měsíce, který předchází kalendářnímu měsíci, ve kterém byl nebo měl být podán tento přehled za následující kalendářní rok; příjem z této činnosti se posuzuje podle § 9 odst. 8 zákona o důchodovém pojištění,

c) v období od kalendářního měsíce, ve kterém byla zahájena samostatná výdělečná činnost, do kalendářního měsíce, který předchází kalendářnímu měsíci, ve kterém byl nebo měl být podán tento přehled za kalendářní rok, ve kterém osoba samostatně výdělečně činná zahájila samostatnou výdělečnou činnost, pokud osoba samostatně výdělečně činná dosáhla v kalendářním roce, který předchází roku zahájení samostatné výdělečné činnosti, příjem z činnosti zakládající účast na nemocenském pojištění zaměstnanců nebo na nemocenské péči alespoň ve výši uvedené v písmenu b).

(9) K oznámení osoby samostatně výdělečně činné o výkonu vedlejší samostatné výdělečné činnosti podle odstavce 8 se pro účely placení záloh na pojistné přihlíží od kalendářního měsíce, v němž bylo toto oznámení učiněno a doloženo; § 23 odst. 4 platí přitom obdobně. K oznámení podle odstavce 8 písm. c) se přihlízí jen tehdy, je-li doložena výše příjmu z činnosti zakládající účast na nemocenském pojištění zaměstnanců nebo na nemocenské péči za předchozí kalendářní rok. Doložení příznání starobního nebo plného invalidního důchodu se nevyžaduje, byl-li tento důchod přiznán Českou správou sociálního zabezpečení.

(1) Zálohy na pojistné se platí na jednotlivé celé kalendářní měsíce. Výše zálohy na pojistné se stanoví procentní sazbou uvedenou v § 7 odst. 1 písm. c) z měsíčního vyměřovacího základu.

(2) Měsíčním vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné pro placení záloh na pojistné je částka, kterou si určí. Jestliže osoba samostatně výdělečně činná vykonávala samostatnou výdělečnou činnost v předcházejícím kalendářním roce, činí výše měsíčního vyměřovacího základu nejméně 35 % před rokem 2004, 40 % v roce 2004, 45 % v roce 2005 a 50 % od roku 2006 z částky rovnající se průměru, který z příjmů ze samostatné výdělečné činnosti za tento rok po odpočtu výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení připadá na jeden kalendářní měsíc, v němž aspoň po část tohoto měsíce byla vykonávána samostatná výdělečná činnost, s tím, že pokud by výše takto stanoveného nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu přesáhla **před rokem 2008 částku 40 500 Kč a od roku 2008 částku ve výši čtyřnásobku průměrné mzdy**, činí nejnižší měsíční vyměřovací základ tuto částku. **Za průměrnou mzdu se pro účely tohoto zákona považuje částka, která se vypočte jako součin všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o 2 roky předchází kalendářnímu roku, pro který se průměrná mzda zjišťuje, a přepočítacího koeficientu pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu^{19b)}; vypočtená částka se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.**

Redakční poznámka

Pro kalendářní rok	Všeobecný vyměřovací základ	Přepočítací koeficient	vypočtená průměrná mzda	Číslo předpisu
2008	20 050 Kč	1,0753	21560	č. 257/2007 Sb.
2007	18 809Kč	1,0707		č. 462/2006 Sb.
2006	17 882 Kč	1,0532		č. 414/2005 Sb.
2005	16 769 Kč	1,0665		č. 521/2004 Sb.
20042	15 711 Kč	1,0717		č. 338/2003 Sb.

Konec redakční poznámky

(3) Po dni, kdy byl nebo měl být podán přehled podle § 15 odst. 1, se záloha na pojistné ve výši odpovídající měsíčnímu vyměřovacímu základu stanovenému podle odstavců 2, 4 až 6 platí do dne, kdy byl nebo měl být takový přehled podán v dalším kalendářním roce.

(4) Osobě samostatně výdělečně činné, která předloží příslušné okresní správě sociálního zabezpečení protokol o platbě daně z příjmů paušální částkou v průběhu kalendářního roku, ve kterém se stala poplatníkem daně z příjmů paušální částkou, je tato správa povinna stanovit novou výši nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu pro stanovení záloh na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, jestliže rozdíl mezi výší předpokládaných příjmů a předpokládaných výdajů ze samostatné výdělečné činnosti za takový rok je nižší, než příjem ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení, z něhož byl měsíční vyměřovací základ vypočten; nová výše měsíčního vyměřovacího základu platí pro stanovení výše záloh od kalendářního měsíce, ve kterém příslušná okresní správa sociálního zabezpečení obdržela uvedený protokol. Měsíční vyměřovací základ činí v těchto případech 35 % před rokem 2004, 40 % v roce 2004, 45 % v roce 2005 a 50 % od roku 2006 z jedné dvanáctiny rozdílu mezi předpokládanými příjmy a předpokládanými výdaji takové osoby stanovenými v protokolu o platbě daně z příjmů paušální částkou.

(5) Na základě žádosti osoby samostatně výdělečně činné příslušná okresní správa sociálního zabezpečení poměrně sníží na dobu nejdéle tří měsíců měsíční vyměřovací základ, pokud její příjem ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení připadající v průměru na jeden kalendářní měsíc v období od 1. ledna kalendářního roku do konce kalendářního měsíce předcházejícího kalendářnímu měsíci, ve kterém byla podána žádost o snížení, nejméně však v období tří kalendářních měsíců po sobě jdoucích, je nejméně o jednu třetinu nižší než takový příjem připadající v předcházejícím kalendářním roce v průměru na jeden kalendářní měsíc, v němž aspoň po část měsíce byla vykonávána samostatná výdělečná činnost.

(6) Měsíční vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou činnost činí nejméně 40 % v roce 2004, 45 % v roce 2005 a 50 % od roku 2006 částky **stanovené jako polovina průměrné mzdy**. Měsíční vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, která se pro účely placení záloh na pojistné považuje za osobu samostatně výdělečně činnou vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost (§ 13a odst. 8 a 9), činí nejméně 10 % **průměrné mzdy**. Měsíční vyměřovací základ se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

Redakční poznámka

Pro kalendářní rok	Všeobecný vyměřovací základ	Přepočítací koeficient	vypočtená průměrná mzda	Číslo předpisu
2008	20 050 Kč	1,0753	21560	č. 257/2007 Sb.
2007	18 809Kč	1,0707		č. 462/2006 Sb.
2006	17 882 Kč	1,0532		č. 414/2005 Sb.

2005	16 769 Kč	1,0665		č. 521/2004 Sb.
20042	15 711 Kč	1,0717		č. 338/2003 Sb.

Konec redakční poznámky

(7) Měsíční vyměřovací základ, který osoba samostatně výdělečně činná stanovila v souladu s tímto zákonem a odvedla z něho zálohu na pojistné, nelze dodatečně měnit.

(8) Zálohy na pojistné se neplatí za kalendářní měsíce, v nichž po celý kalendářní měsíc osoba samostatně výdělečně činná měla nárok na nemocenské z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných, popřípadě pobírala takové nemocenské, vykonávala službu v ozbrojených silách (civilní službu) nebo pobírala peněžitou pomoc v mateřství (peněžitou pomoc) z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných; kalendářním měsícem se pro účely části věty před středníkem rozumí i jeho část, po kterou osoba samostatně výdělečně činná vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, pokud výkon této činnosti netrval po celý kalendářní měsíc. Ustanovení předchozí věty se nevztahuje na placení záloh na pojistné za kalendářní měsíc, v němž vznikla účast osoby samostatně výdělečně činné na nemocenském pojištění, pokud v takovém měsíci vznikla její pracovní neschopnost (byla nařízena karanténa).

(9) Dlužné zálohy na pojistné se stanoví ve výši odpovídající minimální částce měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle odstavců 2, 4 až 6.

(10) Je-li úhrn záloh na pojistné zaplacených za rozhodné období vyšší než pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti stanovené podle § 4, nebo platila-li osoba samostatně výdělečně činná zálohy na pojistné za kalendářní rok, ve kterém není účastna důchodového pojištění, jedná se o přeplatek na pojistném na důchodové pojištění.

(11) Doplatek na pojistném se stanoví ve výši rozdílu mezi výší pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti stanoveného podle § 4 a výší záloh na pojistné zaplacených za rozhodné období.

§ 14a

(1) Záloha na pojistné je splatná od prvního dne kalendářního měsíce, na který se platí, do osmého dne následujícího kalendářního měsíce.

(2) Osoba samostatně výdělečně činná může po projednání s příslušnou okresní správou sociálního zabezpečení platit zálohy na pojistné na delší než měsíční období, avšak vždy jen do budoucna a nejdéle do konce kalendářního roku.

(3) Doplatek na pojistném je splatný nejpozději do osmi dnů po dni, ve kterém byl, popřípadě měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok, za který se pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti platí.

§ 14b

(1) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna zaplatit pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti za kalendářní rok, ve kterém byla aspoň po část roku účastna důchodového pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění a za který nebyla podle § 13a povinna platit zálohy na pojistné. Pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti podle předchozí věty je osoba samostatně výdělečně činná povinna zaplatit nejpozději do osmi dnů po dni, ve kterém byl, popřípadě měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok, za který se pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti platí.

(2) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna zaplatit pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti za kalendářní rok, za který se přihlásila k účasti na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění až po jeho uplynutí a za který podle § 13a odst. 1 písm. b) nebyla povinna platit zálohy na pojistné, popřípadě nezaplatila zálohy na pojistné podle § 13a odst. 5, a to do osmi dnů po dni, ve kterém byl, popřípadě měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za tento rok.

§ 14c

(1) Osoba samostatně výdělečně činná, která je účastna nemocenského pojištění, je povinna platit pojistné na nemocenské pojištění na jednotlivé celé kalendářní měsíce, s výjimkou těch kalendářních měsíců, ve kterých trvají důvody, pro které se podle § 14 odst. 8 neplatí zálohy na pojistné (§ 13 odst. 2).

(2) Pojistné na nemocenské pojištění se platí spolu se zálohou na pojistné podle § 14a odst. 1 a 2; vzniklo-li nemocenské pojištění v období, na které již byly zaplacený zálohy na pojistné podle § 14a odst. 2, platí pro splatnost pojistného na nemocenské pojištění § 14a odst. 1 obdobně.

§ 15

(1) Osoba, která aspoň po část kalendářního roku vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, je povinna podat

příslušné okresní správě sociálního zabezpečení nejpozději do jednoho měsíce ode dne, ve kterém měla podle zvláštního zákona podat daňové přiznání za tento kalendářní rok, na předepsaném tiskopise přehled o příjmech a výdajích za tento kalendářní rok. V tomto přehledu se kromě údajů o příjmech ze samostatné výdělečné činnosti a výdajích vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení uvádějí údaje o vyměrovacím základu pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a **úhrnu vyměrovacích základů zaměstnance, pokud spolu s vyměrovacím základem ze samostatné výdělečné činnosti přesahuje částku maximálního vyměrovacího základu (§ 15a)**, nejnižším měsíčním vyměrovacím základem pro zálohy na pojistné, úhrnu záloh na pojistné, pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistném na nemocenské pojištění, a vykonávala-li osoba samostatně výdělečně činná vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, též údaje o skutečnostech uvedených v § 9 odst. 6 písm. a) až f) zákona o důchodovém pojištění, pokud chce být považována za osobu samostatně výdělečně činnou s vedlejší samostatnou výdělečnou činností; pokud osoba samostatně výdělečně činná vykonávala samostatnou výdělečnou činnost formou spolupráce, je povinna uvést v tomto přehledu též jméno a příjmení, trvalý pobyt a rodné číslo osoby samostatně výdělečně činné, s níž spolupracuje. Uvedla-li osoba samostatně výdělečně činná v přehledu údaje o vedlejší samostatné výdělečné činnosti, je povinna tyto údaje též doložit, a to nejpozději spolu s tímto přehledem; ustanovení § 13a odst. 9 věty třetí platí zde obdobně. Pokud osobě samostatně výdělečně činné zpracovává daňové přiznání daňový poradce, je povinna tuto skutečnost příslušné okresní správě sociálního zabezpečení doložit do 30. dubna kalendářního roku, ve kterém má povinnost podat daňové přiznání za předchozí kalendářní rok. Osoba samostatně výdělečně činná, která je poplatníkem daně z příjmů stanovené paušální částkou, je povinna příslušné okresní správě sociálního zabezpečení předložit nejpozději v den, ve kterém podává či má podat přehled o svých příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti za kalendářní rok, za který je přehled podáván, protokol o platbě daně z příjmů paušální částkou. Pokud je v předloženém protokole daň stanovena paušální částkou na více zdaňovacích obdobích, povinnost jeho předložení za další kalendářní rok nebo roky uvedené v protokolu se považuje za splněnou v den, kdy osoba samostatně výdělečně činná za takový kalendářní rok podává či měla podat přehled o svých příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti. Rozhodnutí správce daně o zrušení platby daně paušální částkou podle zvláštního právního předpisu^{19d)} je osoba samostatně výdělečně činná povinna předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení nejpozději v den, kdy podává či měla podat přehled o svých příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti za kalendářní rok, který následuje po kalendářním roce, za který naposledy byla poplatníkem daně z příjmů paušální částkou.

(2) Změní-li se na základě dodatečného nebo opravného daňového přiznání údaje o výši příjmů ze samostatné výdělečné činnosti nebo výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení **nebo údaj o úhrnu vyměrovacích základů zaměstnance**, které osoba samostatně výdělečně činná uvedla v přehledu podle odstavce 1, je povinna tyto změny ohlásit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení nejpozději do osmi dnů ode dne, kdy se o takové změně dověděla; k tomu používá tiskopisu pro podání přehledu podle odstavce 1. Tato správa je na základě tohoto ohlášení povinna písemně oznámit osobě samostatně výdělečně činné novou výši nejnižšího měsíčního vyměrovacího základu pro stanovení záloh na pojistné a pojistného na nemocenské pojištění, výši dlužného pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, výši přeplatku na pojistném na důchodové pojištění a způsob stanovení výše dlužného pojistného nebo přeplatku na pojistném na důchodové pojištění.

(3) Nová výše nejnižšího měsíčního vyměrovacího základu oznámená osobě samostatně výdělečně činné podle odstavce 2 platí pro stanovení záloh na pojistné (pojistného na nemocenské pojištění), které jsou splatné po dni, v němž byla tato výše osobě samostatně výdělečně činné písemně oznámena, pokud tyto zálohy (pojistné na nemocenské pojištění) nebyly před tímto dnem již zaplacené. Dlužné pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je osoba samostatně výdělečně činná povinna doplatit do osmi dnů ode dne, kdy jí byla okresní správou sociálního zabezpečení jeho výše písemně oznámena. Pro vrácení přeplatku na pojistném na důchodové pojištění vzniklého snížením určeného vyměrovacího základu z důvodu uvedeného v odstavci 2 platí § 17 s tím, že tiskopis předložený podle odstavce 2 věty první se považuje za žádost o vrácení přeplatku na pojistném na důchodové pojištění.

(4) Údaj o určeném vyměrovacím základu, který osoba samostatně výdělečně činná uvedla v přehledu podle odstavce 1, nemůže být dodatečně měněn s výjimkou, kdy tento základ musí být z důvodu změny údajů o příjmech ze samostatné výdělečné činnosti nebo výdajích vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení buď zvýšen na částku nejnižšího vyměrovacího základu pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, nebo snížen na tuto částku z důvodu, že osoba samostatně výdělečně činná v přehledu podle odstavce 1 určila vyměrovací základ pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti ve výši nejnižšího vyměrovacího základu.

(5) Jestliže osoba samostatně výdělečně činná podle údajů uvedených v přehledu o příjmech a výdajích podle odstavce 1 splňovala v kalendářním roce, za který tento přehled podala, podmínky účasti na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění a v důsledku dodatečné změny údajů o výši příjmů ze samostatné výdělečné činnosti nebo výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení (odstavec 2) tyto podmínky nespĺňuje, považuje se pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti zaplacené za tento kalendářní rok za přeplatek na pojistném na důchodové pojištění a tiskopis předložený podle odstavce 2 věty první za žádost o vrácení tohoto přeplatku, pokud osoba samostatně výdělečně činná současně s ohlášením dodatečné změny údajů se nepřihlásila k účasti na důchodovém pojištění za tento kalendářní rok podle § 10 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění. Přihlásí-li se osoba samostatně výdělečně činná podle předchozí věty k účasti na důchodovém pojištění, je současně povinna určit novou výši vyměrovacího základu podle § 5a odst. 1 a 2 a do osmi dnů ode dne podání přihlášky doplatit rozdíl na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pokud v

důsledku nové výše vyměřovacího základu tento rozdíl vznikl. Zálohy na pojistné zaplacené po podání přehledu o příjmech a výdajích podle odstavce 1 se považují za přeplatek na pojistném na důchodové pojištění.

(6) Jestliže osoba samostatně výdělečně činná podle údajů uvedených v přehledu o příjmech a výdajích podle odstavce 1 nespĺňovala v kalendářním roce, za který tento přehled podala, podmínky účasti na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění a v důsledku dodatečné změny údajů o výši příjmů ze samostatné výdělečné činnosti nebo výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení (odstavec 2) tyto podmínky splňuje, platí odstavce 2 a 3 obdobně; pokud se osoba samostatně výdělečně činná za tento kalendářní rok již přihlásila k účasti na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění a v důsledku nově určené výše vyměřovacího základu podle § 5a odst. 1 a 2 vznikl rozdíl na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, považuje se za dlužné pojistné jen tento rozdíl.

(7) Zemře-li osoba samostatně výdělečně činná před splněním povinností uvedených v předchozích odstavcích, může za ni tyto povinnosti splnit její dědic nebo fyzická osoba, která uplatňuje nárok na důchod z důchodového pojištění z důvodu úmrtí osoby samostatně výdělečně činné. Pokud je těmito osobami podáno více přehledů podle odstavce 1 věty první nebo podle odstavce 2 a nedohodnou-li se tyto osoby na částce vyměřovacího základu určeného podle § 5a odst. 1 a 2, vychází se z přehledu podaného osobou, která podala daňové přiznání za zemřelou osobu samostatně výdělečně činnou,⁶²⁾ a pokud žádná z těchto osob nebyla povinna podat daňové přiznání z důvodu úmrtí osoby samostatně výdělečně činné, považuje se za vyměřovací základ nejnižší z vyměřovacích základů uvedených těmito osobami.

§ 15a Maximální vyměřovací základy

(1) Maximálním vyměřovacím základem zaměstnance pro placení pojistného je částka ve výši čtyřicetiosminásobku průměrné mzdy. Rozhodným obdobím, z něhož se zjišťuje maximální vyměřovací základ zaměstnance, je kalendářní rok. Maximální vyměřovací základ zaměstnance je tvořen součtem vyměřovacích základů zaměstnance zjištěných v kalendářním roce, za který se maximální vyměřovací základ zjišťuje.

(2) Přesáhne-li v kalendářním roce úhrn vyměřovacích základů zaměstnance maximální vyměřovací základ podle odstavce 1 a zaměstnanec je v tomto roce zaměstnán

- a) jen u jednoho zaměstnavatele, nepatří zaměstnanec v tomto kalendářním roce pojistné z částky, která přesahuje tento maximální vyměřovací základ; to platí i v případě více zaměstnání v kalendářním roce, avšak u téhož zaměstnavatele,
- b) u více zaměstnavatelů, považuje se pojistné zaplacené zaměstnancem z úhrnu jeho vyměřovacích základů ze všech zaměstnání, který přesahuje tento maximální vyměřovací základ, za přeplatek na pojistném (§ 17); tento přeplatek však nemůže být vyšší než částka, která byla zaměstnanci z jeho příjmů sražena na pojistném.

(3) Zaměstnavatel je povinen písemně potvrdit zaměstnanci na jeho žádost úhrn vyměřovacích základů za kalendářní rok, z nichž bylo sraženo pojistné, a to do 8 dnů ode dne obdržení žádosti; zjistí-li zaměstnavatel, že v tomto potvrzení uvedl nesprávné údaje, je povinen neprodleně vydat zaměstnanci nové potvrzení.

(4) Do vyměřovacího základu zaměstnavatele se nezahrnuje částka, která přesahuje maximální vyměřovací základ zaměstnance a z níž zaměstnanec nepatří v kalendářním roce pojistné podle odstavce 2 písm. a).

(5) Maximálním vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je částka ve výši čtyřicetiosminásobku průměrné mzdy.

(6) Byla-li osoba samostatně výdělečně činná v kalendářním roce též zaměstnancem a součet vyměřovacího základu nebo úhrnu vyměřovacích základů zaměstnance a vyměřovacího základu osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti přesáhl maximální vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné stanovený podle odstavce 5, sníží se o tuto přesahující částku nejdříve vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, a je-li přesahující částka vyšší než tento vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, sníží se o zbytek přesahující částky vyměřovací základ nebo úhrn vyměřovacích základů zaměstnance; přitom se nejdříve sníží vyměřovací základy z těch zaměstnání, v nichž je zaměstnanec poplatníkem pouze pojistného na důchodové pojištění. Vyměřovací základy zaměstnance dokládá osoba samostatně výdělečně činná potvrzením podle odstavce 3.

(7) Zálohy na pojistné není povinna platit osoba samostatně výdělečně činná, která je účastna důchodového pojištění též jako zaměstnanec a v zaměstnání dosáhla maximálního vyměřovacího základu zaměstnance, a to od kalendářního měsíce, v němž příslušné okresní správě sociálního zabezpečení oznámila a doložila, že v zaměstnání dosáhla tohoto maximálního vyměřovacího základu, do kalendářního měsíce, který předchází kalendářnímu měsíci, ve kterém byl nebo měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok, který následuje po kalendářním roce, v němž osoba samostatně výdělečně činná dosáhla tohoto maximálního vyměřovacího základu.

(8) Ustanovení tohoto zákona o vyměřovacím základu osoby samostatně výdělečně činné nejvýše v částce 486 000 Kč a o snižování této částky o částku 40 500 Kč se nepoužijí pro rozhodná období po roce 2007.

§ 16

(1) Osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění platí pojistné na důchodové pojištění za jednotlivé celé kalendářní měsíce, ve kterých je aspoň po část kalendářního měsíce účastna důchodového pojištění podle § 6 zákona o důchodovém pojištění.

(2) Pojistné na důchodové pojištění za doby uvedené v § 6 zákona o důchodovém pojištění nelze zaplatit po dni podání žádosti o přiznání důchodu z důchodového pojištění, pro jehož nárok a výši mají být tyto doby započteny.

(3) Pojistné na důchodové pojištění za doby uvedené

- a) v § 6 odst. 1 písm. c) a d) zákona o důchodovém pojištění nelze zaplatit po uplynutí dvou kalendářních roků následujících po kalendářním roce, do něhož spadá kalendářní měsíc, za který se toto pojistné platí,
- b) v § 6 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění nelze zaplatit po uplynutí jednoho roku od posledního dne kalendářního měsíce, za který se toto pojistné platí.

(4) Je-li pojistné na důchodové pojištění zapláceno po uplynutí lhůt uvedených v odstavcích 2 a 3 nebo je-li toto pojistné zapláceno osobou uvedenou v § 6 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění za dobu delší než deset let, považuje se za přeplatek na pojistném.

(5) Osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění odvádí pojistné na důchodové pojištění na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení. Při platbě pojistného na důchodové pojištění je osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění povinna označit kalendářní měsíce, za které toto pojistné platí.

§ 17 Přeplatek pojistného

(1) Přeplatek na pojistném se vrací plátcí pojistného nebo jeho právnímu nástupci do pěti let po uplynutí kalendářního roku, v němž vznikl, pokud není jiného splatného závazku vůči okresní správě sociálního zabezpečení. Je-li takový závazek, použije se přeplatku na pojistném k jeho úhradě. Splatný závazek podle věty první se zjišťuje, má-li organizace více organizačních složek, které vedou evidenci mezd, ve vztahu ke všem těmto organizačním složkám.

(2) Příslušná okresní správa sociálního zabezpečení¹⁹⁾ je povinna vrátit přeplatek na pojistném do jednoho měsíce nebo ode dne, kdy tento přeplatek zjistila. Požádal-li plátcé pojistného nebo jeho právní nástupce o vrácení přeplatku na pojistném a příslušná správa sociálního zabezpečení vrátila přeplatek na pojistném po uplynutí lhůty stanovené pro rozhodnutí o přeplatku na pojistném,³⁸⁾ je povinna zaplatit úrok z přeplatku za dobu po uplynutí této lhůty ve výši 140 % diskontní úrokové sazby České národní banky platné první den kalendářního čtvrtletí, v němž tato lhůta uplynula; pro den platby přeplatku na pojistném platí obdobně § 19 odst. 2 písm. a) a c). Za žádost o vrácení přeplatku na pojistném se považuje vždy podání přehledu podle § 15 odst. 1, vyplývá-li z něho přeplatek na pojistném. Na žádost osoby samostatně výdělečně činné použije příslušná okresní správa sociálního zabezpečení přeplatek na pojistném vyplývající z přehledu podle § 15 odst. 1 na úhradu záloh na pojistném do budoucna, nejdéle však do konce kalendářního roku; za den zaplacení záloh na pojistném se přitom považuje den, kdy osoba samostatně výdělečně činná podala přehled podle § 15 odst. 1 spolu s takovou žádostí.

(3) Přeplatek podle § 15a odst. 2 písm. b) vrátí okresní správa sociálního zabezpečení zaměstnanci jen na základě jeho písemné žádosti doložené potvrzením zaměstnavatele podle § 15a odst. 3; ustanovení odstavce 1 věty druhé a odstavce 2 věty druhé platí přitom obdobně. Nárok na vrácení přeplatku zaniká, nebyla-li žádost o vrácení přeplatku podána do 5 let po uplynutí kalendářního roku, v němž přeplatek vznikl. Pro účely vrácení přeplatku na pojistném zaměstnanci se do částky maximálního vyměřovacího základu zahrnují nejdříve vyměřovací základy z těch zaměstnání, v nichž je zaměstnanec poplatníkem pojistného.

§ 18 Promlčení pojistného

(1) Právo předepsat dlužné pojistné se promlčuje za 10 let ode dne splatnosti. Byl-li proveden úkon ke zjištění výše pojistného nebo jeho vyměření, plyne nová promlčecí lhůta ode dne, kdy se o tom plátcé pojistného dozvěděl.

(2) Právo vymáhat pojistné se promlčuje za 10 let od právní moci platebního výměru, jímž bylo vyměřeno.

§ 19 Způsob placení pojistného

(1) Pojistné se platí v české měně

- a) bezhotovostním převodem z účtu vedeného v České republice u banky nebo spořitelního a úvěrního družstva, nebo z účtu vedeného v zahraničí, na příslušný účet příslušné správy sociálního zabezpečení (§ 9 a 10),
- b) v hotovosti prostřednictvím banky, spořitelního a úvěrního družstva nebo držitele poštovní licence v České republice na příslušný účet podle písmene a), a jde-li o částku nepřevyšující 5 000 Kč, též zaměstnanci příslušné okresní správy sociálního zabezpečení pověřenému přijímat pojistné, nebo
- c) v hotovosti v zahraničí na příslušný účet podle písmene a).

(2) Za den platby pojistného se považuje

- a) u bezhotovostních převodů z účtu vedeného v České republice u banky nebo spořitelního a úvěrního družstva den, kdy bylo skutečně odepsáno z účtu plátce pojistného,
- b) u bezhotovostních převodů z účtu vedeného v zahraničí nebo u plateb v hotovosti v zahraničí den, kdy bylo skutečně připsáno na příslušný účet příslušné správy sociálního zabezpečení (§ 9 a 10),
- c) u plateb v hotovosti v České republice den, kdy banka, spořitelní a úvěrní družstvo, držitel poštovní licence nebo příslušná okresní správa sociálního zabezpečení hotovost přijali.

(3) Banka, u které je veden účet správy sociálního zabezpečení, je povinna sdělit správě sociálního zabezpečení den, kdy došlo k odepsání platby z účtu příkazce nebo k přijetí platby v hotovosti v bance nebo ve spořitelním a úvěrním družstvu. Držitel poštovní licence je povinen sdělit přímo nebo prostřednictvím zúčastněné banky správě sociálního zabezpečení den, kdy přijal hotovost a kdy platbu v hotovosti předal bance, která vede jeho účet.

(4) Držitel poštovní licence, který přijal platbu k úhradě poštovním poukazem, ji předá k provedení převodu bance, která vede jeho účet, do 2 pracovních dnů ode dne, kdy platbu přijal; pro další převod této platby se uplatní lhůty podle zákona o platebním styku.

(5) Pokud držitel poštovní licence nedodrží lhůtu podle odstavce 4, je povinen uhradit správě sociálního zabezpečení úrok ve výši dvojnásobku diskontní sazby stanovené Českou národní bankou platné v první den kalendářního čtvrtletí, v němž měl uhrazenou částku nejpozději převést. Držitel poštovní licence je rovněž povinen převést správě sociálního zabezpečení úrok, který mu uhradí banka nebo spořitelní a úvěrní družstvo za nedodržení lhůt podle zákona o platebním styku.

(6) Spořitelní a úvěrní družstva jsou povinna poskytnout na žádost správě sociálního zabezpečení čísla účtů, údaje o jejich majitelích, stavech peněžních prostředků na účtech a o jejich pohybu a údaje o úvěrech, vkladech a depozitech.

§ 20 Penále

(1) Nebylo-li pojistné zapláceno ve stanovené lhůtě anebo bylo-li zapláceno v nižší částce, než ve které mělo být zapláceno, je plátce pojistného povinen platit penále. Penále činí 0,05 % dlužné částky za každý kalendářní den, ve kterém některá z těchto skutečností trvala. Pro výši zálohy na pojistné platí obdobně ustanovení § 14 odst. 9.

(2) Penále se poprvé platí za kalendářní den, který bezprostředně následuje po dni splatnosti pojistného. Penále se naposledy platí za den, ve kterém bylo dlužné pojistné zapláceno. Posledním dnem, za který osoba samostatně výdělečně činná platí penále z dlužných záloh na pojistné, je

- a) den, ve kterém byl podán přehled podle § 15 za kalendářní rok, za který vznikl dluh na zálohách na pojistném, pokud byl tento přehled podán ve stanovené lhůtě, nebo
- b) poslední den lhůty stanovené pro podání přehledu podle § 15 za kalendářní rok, za který vznikl dluh na zálohách na pojistném, pokud nebyl tento přehled podán ve stanovené lhůtě.

(3) Jestliže příslušná okresní správa sociálního zabezpečení⁴⁴⁾ povolila placení dlužného pojistného ve splátkách (§ 20a), penále z takového dluhu činí 0,025 % dlužné částky za každý kalendářní den, kdy dluh na pojistném trvá, a to ode dne splatnosti první splátky dluhu; pokud plátce pojistného, kterému bylo povoleno placení dlužného pojistného ve splátkách, nezplatí včas anebo ve správné výši některou splátku dluhu nebo pojistné splatné v období po splatnosti první splátky dluhu a okresní správa sociálního zabezpečení z tohoto důvodu zrušila povolení, je povinen platit z dlužného pojistného ještě penále ve výši 0,025 % dlužné částky za každý kalendářní den, kdy jeho dluh trvá, a to ode dne splatnosti první splátky dluhu. Jestliže bylo pojistné zaplácené ve správné výši za kalendářní měsíc použito k úhradě dlužných částek podle § 22a, nepřihlíží se pro účely předchozí věty k takovému postupu. Ode dne vstupu plátce pojistného do likvidace nebo **ode dne vydání rozhodnutí o prohlášení konkursu na majetek plátce pojistného nebo rozhodnutí o úpadku plátce pojistného**, je plátce pojistného opět povinen platit penále podle odstavce 1; skutečnosti uvedené v části věty před středníkem je plátce pojistného povinen ohlásit do osmi dnů ode dne, kdy se tyto skutečnosti dověděl, správě sociálního zabezpečení, která povolila placení dluhu ve splátkách.

(4) Pro účely odstavce 3 se považuje pojistné splatné v období po vydání rozhodnutí o povolení splátek za pojistné zaplácené včas a ve správné výši i tehdy, pokud bylo zapláceno

- a) v nižší částce, než ve které mělo být zapláceno, z důvodu přeplatku na dávce nemocenského pojištění; podmínkou však je, že bylo do správné výše dopláceno nejpozději v den předcházející dni, kdy se stal vykonatelným platební výměr,⁴⁷⁾ kterým bylo pojistné dlužné z tohoto důvodu předepsáno k úhradě, nebo
- b) později, než mělo být zapláceno, z důvodu, že bylo zapláceno na účet jiné než příslušné správy sociálního zabezpečení nebo na účet správce daně, popřípadě na účet zdravotní pojišťovny; podmínkou však je, že toto pojistné bylo zapláceno na účet příslušné správy sociálního zabezpečení nejpozději do osmi dnů po zjištění, že bylo zapláceno na tento jiný účet; ustanovení § 20 odst. 6 část věty za středníkem platí i zde.

(5) Penále se neplatí

- a) za dobu, kdy osoba samostatně výdělečně činná nevykonává samostatnou výdělečnou činnost,
- b) z pojistného na důchodové pojištění, které osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění dluží za dobu dobrovolné účasti na tomto pojištění,
- c) za dobu, po kterou se zaměstnavatel již nepovažuje pro účely tohoto zákona za zaměstnavatele [§ 3 odst. 1 písm. a)],
- d) za dobu ode dne následujícího po dni vydání platebního výměru do dne předcházejícímu dni jeho vykonatelnosti,

- pokud dlužné pojistné bylo zaplaceno do dne vykonatelnosti platebního výměru,
- e) **za dobu ode dne vydání rozhodnutí o prohlášení konkursu na majetek plátce pojistného do dne právní moci usnesení soudu, kterým se konkurs ruší⁴⁵⁾,**
 - f) za dobu od vstupu plátce pojistného do likvidace,
 - g) **za dobu od právní moci usnesení soudu, kterým byl zamítnut insolvenční návrh proto, že majetek plátce pojistného nepostačuje k úhradě nákladů insolvenčního řízení, nebo kterým byl zrušen konkurs po zjištění soudu, že majetek plátce pojistného je zcela nepostačující pro uspokojení věřitelů.**

(6) Jestliže pojistné bylo zaplaceno na účet jiné než příslušné správy sociálního zabezpečení nebo na účet správce daně, nepovažuje se taková částka za dlužné pojistné podle odstavce 1 ode dne následujícího po dni její platby (§ 19 odst. 2) do osmi dnů po dni zjištění, že plátce zaplatil pojistné na tento jiný účet; za den tohoto zjištění se považuje den, ve kterém plátce pojistného požádal o vrácení částky pojistného zaplacené na jiný účet, nejpozději však den, ve kterém mu příslušná správa sociálního zabezpečení písemně oznámila, že tuto platbu pojistného neobdržela. Jestliže pojistné bylo zaplaceno na účet cizozemského nositele pojištění namísto příslušné okresní správy sociálního zabezpečení, nepovažuje se taková částka za dlužné pojistné podle odstavce 1, pokud plátce pojistného uhradí dlužné pojistné do 8 dnů po zjištění, že měl pojistné zaplatit okresní správě sociálního zabezpečení; za den tohoto zjištění se přitom považuje den, ve kterém mu okresní správa sociálního zabezpečení písemně oznámila číslo účtu, na který mají být platby pojistného zasilány.

(7) Jestliže pojistné bylo organizací zaplaceno v nižší částce, než ve které mělo být zaplaceno, z důvodu přeplatku na dávce nemocenského pojištění, nepovažuje se částka, o kterou bylo pojistné takto zkráceno, za dlužné pojistné podle odstavce 1, a to až do dne předcházejícího dni, kdy se stal vykonatelným platební výměr,⁴⁷⁾ kterým bylo pojistné dlužné z tohoto důvodu předepsáno k úhradě.

(8) Každá platba penále se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

(9) Pokud jde o splatnost penále, způsob jeho placení, jeho vymáhání, promlčení a vrácení přeplatku na penále, postupuje se stejně jako u pojistného.

(10) Pro účely zvláštních předpisů⁶⁴⁾ se za dlužné pojistné považuje i dlužné penále.

§ 20a Povolení splátek pojistného a penále

(1) Na písemnou žádost plátce pojistného uvedeného v § 3 odst. 1 písmena a) a b) může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení povolit placení dlužného pojistného a penále ve splátkách, a to až do výše, kterou tento plátce dluží ke dni vydání rozhodnutí o povolení splátek. **Placení dlužného pojistného a penále ve splátkách nelze povolit, jestliže došlo k jeho zrušení s likvidací nebo probíhá-li insolvenční řízení, v němž již bylo vydáno rozhodnutí o úpadku plátce pojistného; tyto skutečnosti je plátce pojistného, který žádá o povolení splátek, povinen písemně oznámit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení do 8 dnů ode dne, kdy nastaly.**

(2) Na písemnou žádost plátce pojistného uvedeného v § 3 odst. 2 může povolit příslušná okresní správa sociálního zabezpečení⁴⁹⁾ placení doplatku na pojistném (§ 14 odst. 11) a penále, které tento plátce dluží ke dni vydání rozhodnutí o povolení splátek, ve splátkách. Ustanovení odstavce 1 věty druhé platí zde přiměřeně.

(3) Výši jednotlivých splátek dluhu stanoví příslušná okresní správa sociálního zabezpečení rovnoměrně na jednotlivé kalendářní měsíce, a to tak, aby

- a) nepřesahuje-li dluh čtyřnásobek rozhodné částky dluhu, byl dluh zaplacen do jednoho roku ode dne splatnosti první splátky dluhu,
- b) činí-li dluh více než čtyřnásobek rozhodné částky dluhu, ale nepřesahuje osminásobek této částky, byl dluh zaplacen do dvou let ode dne splatnosti první splátky dluhu,
- c) přesahuje-li dluh osminásobek rozhodné částky dluhu, byl dluh zaplacen do tří let ode dne splatnosti první splátky dluhu;

výše každé splátky dluhu se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

(4) Rozhodnou částkou dluhu se rozumí u plátců uvedených v odstavci 1 úhrn pojistného, které byl tento plátce povinen zaplatit za tři kalendářní měsíce bezprostředně předcházející kalendářnímu měsíci, v němž příslušná okresní správa sociálního zabezpečení obdržela žádost o povolení splátek, a u plátců uvedených v odstavci 2 úhrn záloh na pojistné, které byl tento plátce povinen platit, popřípadě které zaplatil ve vyšší částce, než byl povinen platit, za tři kalendářní měsíce bezprostředně předcházející kalendářnímu měsíci, v němž příslušná okresní správa sociálního zabezpečení obdržela žádost o povolení splátek. Úhrn pojistného a úhrn záloh na pojistné podle předchozí věty se zjišťuje nejdříve za období po 31. prosinci 1994.

(5) Den splatnosti první splátky dluhu stanoví příslušná okresní správa sociálního zabezpečení tak, aby připadl na období kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž vydala rozhodnutí o povolení splátek. Ostatní splátky dluhu jsou splatné měsíčně, a to v termínech stanovených příslušnou okresní správou sociálního zabezpečení.⁴⁴⁾

(6) Jednotlivé splátky dluhu se platí jednou částkou, a to odděleně od plateb běžného pojistného. Plátce pojistného je povinen označit každou splátku dluhu způsobem určeným v povolení; nebude-li tato splátka takto označena, nepovažuje se za splátku dluhu.

(7) Zaplatí-li plátce pojistného měsíční splátku dluhu ve vyšší částce nebo zaplatí-li mimořádnou platbu označenou podle odstavce 6 věty druhé, použijí se tyto částky na úhradu splátek dluhu nejdříve splatných.

(8) Nastane-li u plátce pojistného, kterému bylo povoleno placení dlužného pojistného a penále ve splátkách, některá ze situací uvedených v § 20 odst. 3 větě první části věty za středníkem a větě třetí, může zrušit příslušná okresní správa sociálního zabezpečení povolení podle odstavce 1 nebo 2, a to ke dni, kdy taková situace nastala. Ustanovení § 20 odst. 4 platí zde obdobně.

(9) Pokud není v předchozích odstavcích stanoveno jinak, platí pro splátky dluhu obdobně ustanovení o pojistném. Pro účely placení dlužného pojistného a penále ve splátkách se za plátce pojistného považuje i bývalý plátce pojistného, který má splatné závazky vůči okresní nebo České správě sociálního zabezpečení.

§ 21 Přírážka k pojistnému na sociální zabezpečení

(1) Přírážku k pojistnému na sociální zabezpečení (dále jen "přírážka k pojistnému") uloží příslušná okresní správa sociálního zabezpečení²⁰⁾ organizaci nebo malé organizaci, jestliže

- a) výrobní zařízení organizace nebo malé organizace podle pravomocného rozhodnutí orgánu inspekce práce nevyhovuje předpisům k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, nebo
- b) výrobní zařízení organizace nebo malé organizace podle pravomocného rozhodnutí příslušného zdravotnického orgánu nevyhovuje předpisům zdravotnickým nebo hygienickým, nebo
- c) podle zjištění orgánu inspekce práce nebo zdravotnického orgánu není provozováno předepsané zařízení na ochranu života a zdraví zaměstnanců.

(2) Výše přírážky k pojistnému může činit až 5 % z vyměřovacího základu (§ 5 odst. 6) za jednotlivé měsíce, za které se přírážka k pojistnému platí. Jestliže se zjištěné nedostatky týkají jen nižší složky organizace nebo malé organizace, stanoví se přírážka k pojistnému jen z úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců v této nižší složce.

(3) Přírážku k pojistnému je organizace nebo malá organizace povinna platit od prvního dne kalendářního měsíce, v němž nabylo právní moci rozhodnutí uvedené v odstavci 1 písm. a) nebo b), anebo v němž došlo ke zjištění uvedenému v odstavci 1 písm. c), a to až do konce kalendářního měsíce, v němž byly zjištěné nedostatky odstraněny. Byla-li stanovena lhůta k odstranění nedostatků, je organizace nebo malá organizace povinna platit přírážku k pojistnému až od prvního dne kalendářního měsíce, v němž tato lhůta prošla a nedostatky trvají dál.

(4) Pokud jde o splatnost přírážky k pojistnému, způsob jejího placení, její vymáhání, promlčení a vrácení přeplatku k přírážce na pojistném, postupuje se stejně jako u pojistného.

§ 22 Pokuty

(1) Za nesplnění nebo porušení povinností stanovených v § 5 odst. 5 větě třetí, § 9 odst. 2 větě čtvrté a odst. 3, § 10 větě čtvrté a páté, § 11, § 15a odst. 3, § 20a odst. 1 části věty druhé za středníkem, § 22c a § 24 větě druhé může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení²¹⁾ uložit organizaci nebo malé organizaci pokutu až do výše

- a) 20 000 Kč za každé jednotlivé nesplnění či porušení povinnosti,
- b) 100 000 Kč při opětovném nesplnění nebo porušení povinnosti, za jejíž nesplnění nebo porušení byla již pokuta podle písmene a) uložena.

(2) Za nesplnění nebo porušení povinností stanovených v § 15, § 20a odst. 1 části věty druhé za středníkem, § 22c a § 24 větě druhé může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení²²⁾ uložit osobě samostatně výdělečně činné pokutu až do výše

- a) 20 000 Kč za každé jednotlivé nesplnění či porušení povinnosti,
- b) 100 000 Kč při opětovném nesplnění nebo porušení povinnosti, za jejíž nesplnění nebo porušení byla již pokuta podle písmene a) uložena.

(3) Pokutu lze uložit do dvou let ode dne, kdy se příslušná okresní správa sociálního zabezpečení dozvěděla o nesplnění nebo porušení povinnosti, nejpozději však do pěti let ode dne, kdy k nesplnění nebo porušení povinnosti došlo.

(4) Pokud jde o způsob placení a vymáhání pokuty, postupuje se stejně jako u pojistného.

§ 22a

(1) Má-li organizace nebo malá organizace splatný závazek vůči okresní správě sociálního zabezpečení, použije se jejich platba nejprve na úhradu dlužných částek, a to v tomto pořadí:

- a) pokuty,
- b) přírážka k pojistnému,
- c) nejstarší nedoplatky pojistného,
- d) běžné platby pojistného,
- e) penále.

(2) Má-li osoba samostatně výdělečně činná splatný závazek vůči okresní správě sociálního zabezpečení, použije se

její platba nejprve na úhradu dlužných částek, a to v tomto pořadí:

- a) pokuty,
- b) nejstarší nedoplatky pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,
- c) běžné platby pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,
- d) penále z dlužného pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,
- e) nejstarší nedoplatky pojistného na nemocenské pojištění,
- f) běžné platby pojistného na nemocenské pojištění,
- g) penále z dlužného pojistného na nemocenské pojištění.

(3) Platbu zaplacenou zaměstnavatelem v období od prvního dne kalendářního měsíce do dne předcházejícího dni splatnosti pojistného za předcházející kalendářní měsíc nelze přede dnem jeho splatnosti použít na úhradu dlužného penále ani považovat za přeplatek podle § 17.

(4) Splátku dlužného pojistného nebo penále zaplacenou podle § 20a nelze použít k úhradě dlužných částek podle odstavců 1 a 2; to platí i naopak.

(5) Pořadí plateb na úhradu dlužných částek podle odstavců 1 a 2 se nepoužije na částku uhrazenou v rámci výkonu rozhodnutí nebo výkazu nedoplatků; takováto částka může být použita jen na úhradu dluhu vyčísleného v rozhodnutí nebo výkazu nedoplatků takto vymáhaném.

§ 22b Praviděpodobná výše pojistného

(1) Jestliže organizace nebo malá organizace nesplnila povinnost podat přehled podle § 9 odst. 3, § 10 věty čtvrté a § 11 věty třetí nebo jestliže osoba samostatně výdělečně činná nesplnila povinnost podat přehled podle § 15 odst. 1 a 2 a tato povinnost nebyla splněna ani ve lhůtě určené příslušnou správou sociálního zabezpečení v písemné výzvě, může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení stanovit rozhodnutím pravděpodobnou výši pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti nebo pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen "pravděpodobná výše pojistného"), pokud byl plátcem pojistného v této výzvě na tento následek upozorněn.

(2) Při stanovení pravděpodobné výše pojistného vychází příslušná okresní správa sociálního zabezpečení z údajů a pomůcek, které má k dispozici nebo které si sama opatří. Údaje o počtu zaměstnanců organizace nebo malé organizace si může okresní správa sociálního zabezpečení vyžádat od úřadu práce; tento úřad je povinen tyto údaje jí sdělit, pokud je má k dispozici. Nelze-li pro nedostatek podkladů stanovit pravděpodobnou výši příjmů zaměstnance anebo osoby samostatně výdělečně činné, má se pro účely stanovení pravděpodobné výše pojistného za to, že jejich měsíčním příjmem je částka 1,5násobku všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok,⁶⁵⁾ který o dva roky předchází kalendářnímu roku, ve kterém okresní správa sociálního zabezpečení stanoví pravděpodobnou výši pojistného; u osoby samostatně výdělečně činné se má přitom za to, že tato částka je jejím měsíčním příjmem ze samostatné výdělečné činnosti, který je již snížen o výdaje vynaložené na jeho dosažení, zajištění a udržení.

(3) Stanovením pravděpodobné výše pojistného není dotčena povinnost předložit přehled podle § 9 odst. 3, § 10 věty čtvrté, § 11 věty třetí nebo § 15 odst. 1 a 2 ani možnost uložit pokutu podle § 22. Je-li následně tento přehled předložen, příslušná okresní správa sociálního zabezpečení rozhodnutí o pravděpodobné výši pojistného zruší.

(4) Plátcem pojistného jsou povinni platit penále z dlužné částky pravděpodobné výše pojistného, a to ode dne, který bezprostředně následuje po dni splatnosti pojistného (§ 20 odst. 2 věta první), ohledně něhož nebyl podán přehled podle § 9 odst. 3, § 10 věty čtvrté, § 11 věty třetí nebo § 15 odst. 1 a 2, do dne, ve kterém byl tento přehled předložen, a to včetně tohoto dne. Ustanovení věty první platí přitom i tehdy, je-li penále z pravděpodobné výše pojistného vyšší než penále z pojistného podle přehledu podle § 9 odst. 3, § 10 věty čtvrté, § 11 věty třetí nebo § 15 odst. 1 a 2; je-li penále z pravděpodobné výše pojistného nižší než penále z pojistného podle tohoto přehledu, je plátcem pojistného povinen zaplatit ještě tento rozdíl.

§ 22c Uschovávání účetních záznamů

Účetní záznamy o údajích potřebných pro stanovení a odvod pojistného jsou plátcem pojistného povinni uschovávat po dobu 10 kalendářních roků následujících po roce, kterého se týkají.

§ 22d

Příslušná okresní správa sociálního zabezpečení je povinna vydat na žádost plátce pojistného potvrzení o stavu jeho závazků týkajících se pojistného, penále a přírážky k pojistnému. Má-li plátcem pojistného dluh, uvede se v tomto potvrzení výše tohoto dluhu a údaj o dluhu na pojistném včetně záloh, dluhu na penále a dluhu na přírážce k pojistnému; zvlášť se přitom uvede výše zůstatku dluhu, jehož placení bylo povoleno ve splátkách.

§ 23 Počítání času

(1) Lhůta určená podle dní počíná dnem, který následuje po události, jež je rozhodující pro její počátek.

(2) Poslední den lhůty určené podle týdnů, měsíců nebo let připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem

shoduje se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná. Není-li takový den v měsíci, případně poslední den lhůty na poslední den v měsíci.

(3) Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den.

(4) Lhůta stanovená tímto zákonem k podání předepsaného tiskopisu, **žádosti** nebo oznámení je zachována, je-li posledního dne lhůty učiněn úkon u příslušného orgánu sociálního zabezpečení nebo je-li podána poštovní zásilka obsahující podání.

(5) Lhůta stanovená tímto zákonem k předložení předepsaného tiskopisu, ke splnění oznamovací povinnosti nebo k jinému úkonu je zachována, použije-li se služba dodání datové zprávy orgánu veřejné moci prostřednictvím portálu veřejné správy⁶⁵⁾ a správce tohoto portálu převezme tuto datovou zprávu nejpozději v poslední den této lhůty.

§ 23a

Měla-li osoba samostatně výdělečně činná splnit povinnosti stanovené tímto zákonem ve lhůtě vázané na lhůty pro podání daňového přiznání a podle zvláštního zákona není povinna toto přiznání podávat, je povinna splnit tyto povinnosti do 31. července kalendářního roku následujícího po kalendářním roce, v němž vykonávala samostatnou výdělečnou činnost.

§ 23b

(1) Samostatnou výdělečnou činností se pro účely tohoto zákona rozumí též spolupráce při výkonu samostatné výdělečné činnosti, pokud podle zákona o daních z příjmů lze v důsledku této spolupráce rozdělovat příjmy dosažené ze samostatné výdělečné činnosti a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení mezi více osob.

(2) Ve věcech pojistného plní organizační složka státu^{65a)} úkoly uložené jinak právními osobám jako organizacím nebo malým organizacím, popřípadě má práva jako tyto osoby.

(3) Za pobírání nemocenského z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných se pro účely tohoto zákona považuje též období prvních 3 kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti (karantény), po které se nemocenské podle zvláštního právního předpisu neposkytuje, pokud se jedná o osobu samostatně výdělečně činnou, která je účastna nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných.

§ 24 Tiskopisy

Česká správa sociálního zabezpečení je povinna zajistit vydávání tiskopisů potřebných k hlášení údajů stanovených tímto zákonem. Tyto tiskopisy jsou poplatníci pojistného uvedení v § 3 povinni používat.

§ 25 Zvláštní ustanovení

(1) Ustanovení § 2 až 24 se použijí i pro vojáky z povolání a vojáky v další službě⁶³⁾ s těmito odchylkami:

- a) tam, kde podle těchto ustanovení vykonává působnost Česká správa sociálního zabezpečení nebo okresní správa sociálního zabezpečení, rozumějí se tím příslušné orgány Ministerstva obrany,
- b) tam, kde se v těchto ustanoveních mluví o organizaci a malé organizaci, rozumí se tím příslušný útvar Armády České republiky.

(2) Ustanovení § 2 až 24 se použijí i pro příslušníky Vězeňské služby České republiky a pro příslušníky Policie České republiky a bezpečnostních služeb s těmito odchylkami:

- a) tam, kde podle těchto ustanovení vykonává působnost Česká správa sociálního zabezpečení nebo okresní správa sociálního zabezpečení, rozumí se tím ministerstvo spravedlnosti a ministerstvo vnitra,
- b) tam, kde se v těchto ustanoveních mluví o organizaci a malé organizaci, rozumí se tím útvar Vězeňské služby České republiky a zaměstnavatel příslušníka Policie České republiky a bezpečnostní služby.

(3) Ustanovení § 2 až 24 se použijí i pro příslušníky Celní správy České republiky s těmito odchylkami:

- a) tam, kde podle těchto ustanovení vykonává působnost Česká správa sociálního zabezpečení nebo okresní správa sociálního zabezpečení, rozumí se tím Generální ředitelství cel,
- b) tam, kde se v těchto ustanoveních mluví o organizaci a malé organizaci, rozumí se tím příslušný celní orgán.

(4) Ustanovení § 2 až 24 se použijí i pro příslušníky Hasičského záchranného sboru České republiky s těmito odchylkami:

- a) tam, kde podle těchto ustanovení vykonává působnost Česká správa sociálního zabezpečení nebo okresní správa sociálního zabezpečení, rozumí se tím Ministerstvo vnitra,
- b) tam, kde se v těchto ustanoveních hovoří o organizaci a malé organizaci, rozumí se tím příslušný orgán Hasičského záchranného sboru České republiky.

(5) Pro stanovení vyměřovacího základu je nezapočítatelným příjmem též zvláštní příplatek příslušníků ozbrojených sil vyslaných v rámci jednotky mírových sil mimo území České republiky.

§ 25a Úhrada odvedeného pojistného

Pokud se podle zvláštního předpisu³¹⁾ uhrazuje náhrada mzdy, mzdové vyrovnání, doplatek ke mzdě nebo jiné obdobné plnění, uhrazuje se zaměstnavateli též pojistné, které je povinen z těchto plnění platit [§ 7 odst. 1 písm. a)]; to platí obdobně i pro úhradu nákladů na vytvoření veřejně prospěšné práce³²⁾ a pro výplatu odměn a mezd, které provádí zaměstnavatel z finančních prostředků odborové organizace,³³⁾ pokud se v kolektivní smlouvě nestanoví jinak.

§ 25b

Na samostatný účet státního rozpočtu uvedený v § 2 větě třetí se z plateb pojistného převádí poměrná část odpovídající pojistnému na důchodové pojištění.

Ustanovení přechodná a závěrečná

§ 26

(1) Pojistné podle tohoto zákona, placené zaměstnanci, organizacemi a malými organizacemi se poprvé platí za měsíc leden 1993.

(2) Pro odvod pojistného²³⁾ za rok 1992 a předchozí léta a z příjmů zúčtovaných do prosince 1992 včetně se použijí dosavadní předpisy.

(3) Pojistné zaplacené na leden 1993 v souladu s předpisy platnými před účinností tohoto zákona osobou samostatně výdělečně činnou, která vykonávala samostatnou výdělečnou činnost před 1. lednem 1993, se považuje za pojistné zaplacené podle tohoto zákona.

(4) Pojistné, které je osoba samostatně výdělečně činná, která vykonávala samostatnou výdělečnou činnost před 1. lednem 1993, povinna platit podle tohoto zákona, se na měsíce únor až červenec 1993 stanoví z vyměřovacího základu, který odpovídá 45 % rozdílu mezi předpokládanými příjmy ze samostatné výdělečné činnosti, dosaženými v roce 1992, a předpokládanými výdaji, vynaloženými na jejich dosažení, zajištění a udržení, a který připadá v průměru na jeden kalendářní měsíc z kalendářních měsíců, v nichž v roce 1992 byla účastna nemocenského a důchodového pojištění anebo v nichž sice nemocenského a důchodového pojištění účastna nebyla, avšak vykonávala samostatnou výdělečnou činnost. Vyměřovací základ za kalendářní měsíc však nesmí být nižší než polovina částky minimální mzdy pracovníků v pracovním poměru odměňovaných měsíční mzdou, která platí k prvnímu dni kalendářního měsíce, ve kterém se pojistné platí. Pokud takto stanovený vyměřovací základ je nižší než vyměřovací základ stanovený podle § 5 odst. 1 písm. c), upraví se v souladu s citovaným ustanovením a dlužné pojistné se doplatí do 31. července 1993.

(5) U osoby samostatně výdělečně činné, která provozuje zemědělskou výrobu, hospodaření v lesích a na vodních plochách, anebo vykonává uměleckou nebo jinou tvůrčí činnost na základě zákona o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon),¹⁶⁾ anebo vykonává činnost restaurátora kulturních památek a sbírkových předmětů, se postupuje obdobně podle odstavce 4 s tím rozdílem, že pokud o to požádá, vychází se při stanovení pojistného na měsíce únor až červenec 1993 z období, po které takovou činnost před 1. lednem 1993 vykonávala, nejvýše však z období tří kalendářních roků po sobě jdoucích.

(6) Při stanovení pojistného,²⁴⁾ které osoba samostatně výdělečně činná dluží za období před 1. lednem 1993, se postupuje podle předpisů platných před 1. lednem 1993.

(7) Osoba samostatně výdělečně činná, která před 1. lednem 1993 zaplatila pojistné v souladu s předpisy platnými před 1. lednem 1993 i na období po 31. prosinci 1992, je povinna doplatit za měsíce únor 1993 a následující měsíce případné dlužné pojistné podle tohoto zákona nejpozději do 20. dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, na který bylo pojistné ještě takto zaplacené.

(8) Ustanovení odstavců 3 až 7 platí obdobně pro pojistné za spolupracující osoby.

(9) Pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti placené občanem pracujícím v cizině za dobu takového zaměstnání před 1. lednem 1993 se platí ve výši stanovené tímto zákonem.

§ 27

Organizace a malé organizace, které byly v prosinci 1992 plátcí odvodu z objemu mezd podle zákona č. 156/1989 Sb., o odvodech do státního rozpočtu, ve znění pozdějších předpisů, daně z objemu mezd podle zákona č. 157/1989 Sb., o důchodové dani, ve znění pozdějších předpisů, nebo daně z objemu mezd a odměn podle zákona č. 172/1988 Sb., o zemědělské dani, ve znění pozdějších předpisů, jsou povinny nejpozději do 8. ledna 1993 zaplatit pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti ve výši 27 % ze základu pro tento odvod nebo tuto daň, který byl rozhodný pro zaplacení zálohy na tento odvod nebo tuto daň za prosinec 1992. Organizace a malé organizace, jejichž činnost má sezónní charakter a u nichž základ pro určení výše pojistného přesahoval předpokládaný základ výpočtu podle pravidel tohoto ustanovení pro měsíc leden 1993 o více než 25 %, jsou povinny do 8. ledna 1993 zaplatit pojistné ve stejné procentní výši, avšak určené ze základu daného jako průměr základů připadajících na jednotlivé měsíce roku 1992. Ustanoveními předchozích vět není dotčena povinnost zaplatit pojistné podle § 26 odst. 1 za leden 1993.

§ 27a

(1) Plátcí, kteří zaplatili podle § 27 pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (dále jen "pojistné podle § 27"), mají nárok na vrácení částky ve výši 55 % zaplaceného pojistného podle § 27 (dále jen "část pojistného"), pokud pojistné podle § 27 zaplatili nejpozději do 31. prosince 1994 a o vrácení části pojistného písemně požádali v období od 1. ledna 1995 do 31. března 1995 správu sociálního zabezpečení, na jejíž účet platí pojistné v době podání této žádosti, popřípadě, jde-li o fyzickou osobu, která v době podání této žádosti již neplatí pojistné jako organizace nebo malá organizace, správu sociálního zabezpečení, na jejíž účet takto naposledy platila pojistné. Není-li žádost o vrácení části pojistného podána do 31. března 1995, nárok na vrácení části pojistného zaniká.

(2) Nárok na vrácení části pojistného přechází na bezprostředního právního nástupce plátce pojistného podle § 27, pokud je v době podání žádosti právním nástupcem tohoto plátce nebo se jím stal po podání této žádosti plátcem pojistného podle § 27. Byla-li plátcem pojistného podle § 27 fyzická osoba, přechází nárok na vrácení části pojistného na dědice, pokud je osobou samostatně výdělečně činnou;⁵⁰⁾ v tomto případě se žádost o vrácení části pojistného podává správě sociálního zabezpečení, na jejíž účet naposledy tato fyzická osoba platila pojistné. Pokud je právních nástupců plátce pojistného podle § 27 více, mají nárok na vrácení části pojistného v poměrné výši v závislosti na rozsahu, v jakém na ně přešla práva a povinnosti tohoto plátce; to platí přiměřeně i pro dědice uvedené v předchozí větě.

(3) V žádosti o vrácení části pojistného musí být uvedeno označení plátce pojistného podle § 27 (obchodní jméno, identifikační číslo organizace, adresa sídla nebo trvalého pobytu a variabilní symbol přidělený správou sociálního zabezpečení pro placení pojistného podle § 27), kdy bylo zaplacené pojistné podle § 27, které správě sociálního zabezpečení a v jaké výši, kolik činí část pojistného, která má být vrácena, číslo účtu spolu se směrovým kódem peněžního ústavu, na který má být část pojistného bezhotovostně převedena, popřípadě, jde-li o fyzickou osobu, zda má být vrácena poštovní poukázkou, a označení finančního úřadu místně příslušného podle sídla žadatele, popřípadě místa jeho trvalého pobytu, jde-li o fyzickou osobu. Žádá-li o vrácení organizační složka plátce pojistného podle § 27, uvede v žádosti též obchodní jméno, adresu sídla a identifikační číslo organizace, o jejíž organizační složku se jedná, a označení finančního úřadu místně příslušného podle sídla organizace. Žádá-li o vrácení právního nástupce plátce pojistného podle § 27, musí žádost obsahovat též jeho označení s uvedením, že se jedná o právního nástupce, a k žádosti musí být přiloženy doklady prokazující právní nástupnictví a jeho rozsah; to platí obdobně pro dědice, byl-li plátcem pojistného podle § 27 fyzickou osobou. Žádost o vrácení části pojistného se předkládá dvojmo.

(4) Má-li osoba, která má nárok na vrácení části pojistného, ke dni 1. ledna 1995 splatný závazek vůči okresní správě sociálního zabezpečení nebo České správě sociálního zabezpečení, použije se část pojistného, která má být vrácena podle odstavců 1 a 2, nejprve na úhradu tohoto závazku, pokud před vrácením části pojistného nebyl tento závazek plně uhrazen.

(5) Část pojistného je příslušná správa sociálního zabezpečení povinna vrátit do 30. září 1995; nevrátí-li část pojistného do tohoto dne, platí § 17 odst. 2 věta druhá obdobně. Pokud žádost o vrácení části pojistného nesplňuje požadavky uvedené v odstavci 3, prodlužuje se lhůta uvedená v předchozí větě o dobu ode dne vyrozumění žadatele o nedostatech žádosti do dne jejich odstranění.

(6) Jsou-li podmínky pro vrácení části pojistného splněny, zašle příslušná správa sociálního zabezpečení jedno vyhotovení žádosti o vrácení části pojistného s uvedením výše části pojistného, kterou vrací, finančnímu úřadu uvedenému v odstavci 3.

(7) Byla-li část pojistného vrácena na základě nepravdivých nebo neúplných údajů nebo přijata neoprávněnou osobou, je příjemce části pojistného povinen neprávem přijaté částky vrátit.

(8) Pro řízení o vrácení části pojistného platí obdobně ustanovení o řízení ve věcech pojistného s odchylkami uvedenými v předchozích odstavcích s tím, že žádost o vrácení části pojistného se považuje za žádost o vrácení přeplatku na pojistném (§ 17 odst. 2 věta druhá).

(9) Část pojistného vrácená podle předchozích odstavců nepodléhá dani z příjmu.

§ 28

Družstvo, které podle dosavadních předpisů²⁵⁾ přispívalo za své členy na částečnou úhradu nákladů jejich sociálního zabezpečení, provede podle těchto předpisů vyúčtování záloh na úhrn příspěvků na částečnou úhradu nákladů sociálního zabezpečení, odvedených za rok 1992, nejpozději při výběru peněžních prostředků na výplatu odměn za práci v únoru 1993.

§ 28a

Do 31. prosince 1998 jsou poplatníky pojistného též interní vědeckí aspiranti, pokud jsou účastni nemocenského pojištění.

§ 29

Vypuštěn ke dni 1.1.2004 novelou č. 424/2003 Sb.

§ 30

Rozhoduje-li příslušný orgán sociálního zabezpečení po 31. prosinci 1992 o penále, přírážce k pojistnému nebo o pokutách, postupuje se podle dosavadních předpisů, pokud skutečnosti rozhodné pro jejich uložení nastaly před účinností tohoto zákona.

§ 31

Pokud je v dosavadních zákonech uveden pojem "pojistné sociálního pojištění" a "pojistné zaměstnanosti", rozumí se tím pojistné podle tohoto zákona.

§ 32

Zrušují se s působností pro Českou republiku:

1. § 56 a 57 zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění zákona č. 110/1990 Sb., zákona č. 180/1990 Sb. a zákona č. 306/1991 Sb.
2. § 101 zákona č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 150/1979 Sb.
3. § 11 písm. b) věta za středníkem a § 145b odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 110/1990 Sb., zákona č. 578/1991 Sb. a zákona České národní rady č. 582/1991 Sb.
4. Vyhláška č. 91/1958 Sb., kterou se uveřejňuje opatření Ústřední rady odborů o organizaci a provádění nemocenského pojištění zaměstnanců, ve znění vyhlášky č. 191/1960 Sb., vyhlášky č. 6/1967 Sb., vyhlášky č. 178/1968 Sb., vyhlášky č. 123/1990 Sb., vyhlášky č. 262/1990 Sb. a zákona České národní rady č. 582/1991 Sb.
5. § 145a vyhlášky federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 128/1975 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, ve znění vyhlášky č. 164/1979 Sb., vyhlášky č. 149/1988 Sb. a vyhlášky č. 260/1990 Sb.

§ 33

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1993.

Uhde v. r.

Klaus v. r.

Poznámky pod čarou

- 1) Zákon č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění zákona č. 16/1959 Sb., zákona č. 58/1964 Sb., zákona č. 65/1965 Sb., zákona č. 87/1968 Sb., zákona č. 88/1968 Sb., zákonného opatření předsednictva Federálního shromáždění č. 8/1982 Sb., zákona č. 73/1982 Sb., zákona č. 148/1983 Sb., zákona č. 109/1984 Sb., zákona č. 51/1987 Sb., zákona č. 110/1990 Sb., zákona č. 180/1990 Sb., zákona č. 306/1991 Sb. a zákona České národní rady č. 582/1991 Sb.
Vyhláška Ústřední rady odborů č. 165/1979 Sb., o nemocenském pojištění některých pracovníků a o poskytování dávek nemocenského pojištění občanům ve zvláštních případech, ve znění vyhlášky č. 155/1983 Sb., vyhlášky č. 79/1984 Sb., vyhlášky č. 135/1984 Sb., vyhlášky č. 59/1987 Sb., vyhlášky č. 148/1988 Sb., vyhlášky č. 123/1990 Sb. a vyhlášky č. 263/1990 Sb.
§ 10 odst. 2 zákona č. 50/1973 Sb., o pěstounské péči, ve znění zákona č. 118/1992 Sb. (úplné znění č. 452/1992 Sb.).
Vyhláška Ústřední rady odborů a Státního úřadu sociálního zabezpečení č. 141/1958 Ú. l., o nemocenském pojištění a o důchodovém zabezpečení odsouzených, ve znění vyhlášky č. 155/1983 Sb., vyhlášky č. 263/1990 Sb. a zákona České národní rady č. 582/1991 Sb.
- 1c) § 44 až 47 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.
- 1d) § 40a zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění zákona č. 168/2005 Sb.
- 2) Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
- 3) § 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
- 4) Například zákoník práce, zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 4a) Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.
- 5) Zákon č. 62/1983 Sb., o věrnostním přídatku horníkům.
- 6) Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů.
- 16) Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), ve znění zákona č. 89/1990 Sb. a zákona č. 468/1991 Sb.
- 17) § 7 písm. c) zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve

- znění zákona České národní rady č. 590/1992 Sb.
- 18) § 7 písm. c) a d) zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., ve znění zákona České národní rady č. 590/1992 Sb.
- 19) § 7 písm. b) zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., ve znění zákona České národní rady č. 590/1992 Sb.
- 19a) § 7a odst. 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 492/2000 Sb.
- 19b) § 17 odst. 2 a 4 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.**
- 19d) § 7a odst. 4 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění zákona č. 492/2000 Sb.
- 20) § 104b odst. 2 písm. a) zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., ve znění zákona České národní rady č. 590/1992 Sb.
- 21) § 104b odst. 1 zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., ve znění zákona České národní rady č. 590/1992 Sb.
- 22) § 104b odst. 2 písm. b) zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., ve znění zákona České národní rady č. 590/1992 Sb.
- 23) § 57 zákona č. 54/1956 Sb., ve znění zákona č. 110/1990 Sb., zákona č. 180/1990 Sb. a zákona č. 306/1991 Sb.
- 24) § 145b zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 110/1991 Sb. a zákona České národní rady č. 582/1991 Sb.
- 25) § 101 zákona č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 150/1979 Sb.
- 31) Např. § 8 odst. 2 zákona č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělku, § 24a odst. 1 nařízení vlády ČSSR č. 223/1988 Sb., kterým se provádí zákoník práce, ve znění nařízení vlády č. 13/1991 Sb., § 7 odst. 4 vyhlášky federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 19/1991 Sb., o pracovním uplatnění a hmotném zabezpečení pracovníků v hornictví dlouhodobě nezpůsobilých k dosavadní práci.
- 32) § 5 odst. 1 písm. d) vyhlášky ministerstva práce a sociálních věcí ČR č. 22/1991 Sb., kterou se stanoví podrobnosti zřizování společensky účelných pracovních míst a vytváření veřejně prospěšné práce.
- 33) § 2 odst. 3 a § 8 vyhlášky Ústřední rady odborů a federálního ministerstva financí č. 172/1973 Sb., o uvolňování pracovníků ze zaměstnání k výkonu funkce v Revolučním odborovém hnutí.
- 38) § 49 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).
- 44) § 7 písm. b), c), d) a f) zákona ČNR č. 582/1991 Sb., ve znění zákona č. 241/1994 Sb.
- 45) Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.**
- 47) § 104c a § 104f odst. 2 zákona ČNR č. 582/1991 Sb., ve znění zákona č. 590/1992 Sb.
- 49) § 7 písm. b) a f) zákona ČNR č. 582/1991 Sb., ve znění zákona č. 241/1994 Sb.
- 50) § 2 odst. 3 a 4 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.
- 51) § 145a a násl. zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 241/1994 Sb. a zákona č. 160/1995 Sb.
- 52) § 9 zákona č. 155/1995 Sb.
- 53) § 6 zákona č. 155/1995 Sb.
- 54) § 7 odst. 1 a 2 a § 24 odst. 1 a 2 zákona ČNR č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- 55) § 6 zákona ČNR č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- 56) § 10 odst. 1 písm. a) zákona ČNR č. 586/1992 Sb.
- 56a) § 7a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 492/2000 Sb.
- 57) § 23 odst. 2 zákona ČNR č. 586/1992 Sb., ve znění zákona č. 259/1994 Sb. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění zákona č. 117/1994 Sb.
- 58) Např. § 7 odst. 4 a 5 a § 23 odst. 2 zákona ČNR č. 586/1992 Sb., ve znění zákona č. 259/1994 Sb.
- 59) § 15 a § 107 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb.
- 59a) § 119 odst. 1 zákoníku práce. § 10 odst. 1 zákona č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělku, ve znění zákona č. 217/2000 Sb.
- 62) § 40 odst. 7 zákona ČNR č. 337/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- 63) § 37 odst. 2 písm. b) branného zákona.
- 64) Např. zákon č. 328/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon ČNR č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.
- 65) § 2 písm. r) zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 65a) § 3 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

Přechodná a závěrečná ustanovení z novel

K zákonu se váže novela č. 424/2003 Sb., její přechodné ustanovení je čl. VI

K zákonu se váže novela č. 425/2003 Sb., její přechodné ustanovení je čl. IV

K zákonu se váže novela č. 189/2006 Sb., její přechodné ustanovení je čl. XXII bod 7

K zákonu se váže novela č. 261/2007 Sb., její přechodné ustanovení je čl. XXXVII